

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת דברים

דין פרוטה כדין מאה

פרשתנו מלמדת כי יש לדון בצדק אדם פשוט כאדם חשוב, בלי כל הבדל ביניהם:

לא תכירו פנים במשפט פקטן פגדל תשמעון (דברים א, יז).

הגמרא תמהה על הפסוק, שכן דין זה כלול לכאורה כבר באיסור "לא תעשו עול במשפט" (ויקרא יט, טו), מה אפוא מוסיף הציווי לשמוע "פקטן פגדל"? תשובת הגמרא:

קטן כגדל תשמעון – אמר ריש לקיש: שיהא חביב עליך דין של פרוטה כדין של מאה מנה (סנהדרין ח, א).

לפיכך, אם באים לפני בית הדין שני אנשים המתווכחים על סכום מועט, ואחריהם מגיעה מחלוקת בין שני עשירי עולם – יש לדון קודם בדינם של בעלי הדין שהגיעו ראשונים, לעיין היטב בדבריהם ולא לזלזל בהם כהוא זה עקב הסכום הפעוט.

אומנם ברור כי על פי פשט הכתוב "קטן וגדול" הם אדם פשוט ואדם חשוב, אולם דרשת החכמים אינה מבטלת את הפשט אלא נובעת ממנו. התביעה לדון דין אמת ולכבד את האדם הפשוט כשם שמכבדים את האיש החשוב מלמדת ערך יסוד ביהדות: אין אנשים קטנים ולא חשובים. כולם חשובים, כולם גדולים, ואין שום בעיה אנושית שאינה חשובה דיה כדי לדון בה – וממילא "דין פרוטה כדין של מאה מנה".

וכמו בבית הדין כך בעת מלחמה יש להפנים כי אין להבחין בין יהודי ליהודי, ואין כל הבדל בין יהודי שנהרג בתל אביב ליהודי שנהרג בגליל או בעוטף עזה. יש להרגיש אחריות שווה כלפי כל יהודי ויהודי, בלי כל קשר למקום מגוריו או למצבו הכללי או הכלכלי.

כל אדם חשוב בפני עצמו, וכל ישראל ערבים זה בזה – פקטן פגדל.

שאל דוד בוצ'קו